

Briuselis, 2025 m. rugsėjo 30 d.
(OR. en)

9474/1/25
REV 1 ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2023/0232 (COD)

ENV 414
CLIMA 174
AGRI 228
FORETS 29
RECH 248
TRANS 210
CODEC 696
PARLNAT

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMAS

Dalykas:	Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVĄ dėl dirvožemio stebėsenos ir atsparumo (Dirvožemio stebėsenos teisės aktas)
	– Tarybos motyvų pareiškimas
	– Tarybos priimta 2025 m. rugsėjo 29 d.

I. IVADAS

1. 2023 m. liepos 5 d. Komisija pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą dėl Direktyvos dėl dirvožemio stebėsenos ir atsparumo (Dirvožemio stebėsenos teisės akto). Pasiūlymu siekiama, kad ES judėtų tokia kryptimi, kad iki 2050 m. joje būtų užtikrinta gera dirvožemio būklė. Juo nustatoma privaloma dirvožemio būklės stebėseną, pradedama laipsniškai įgyvendinti tvarų dirvožemio valdymą ir nustatomos dirvožemio taršos problemos sprendimo priemonės. Pasiūlymas atitinka 2021 m. ES dirvožemio strategiją, kuri yra svarbi Europos žaliojo kurso ir 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos sudedamoji dalis.
2. Direktyvos projektas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 192 straipsnio 1 dalimi (įprasta teisėkūros procedūra).
3. Europos Parlamente (EP) šio dokumento atveju vadovaujančiu komitetu paskirtas Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas (ENVI). 2024 m. balandžio 10 d. EP priėmė savo poziciją per pirmąjį svarstymą.
4. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę pateikė 2023 m. spalio 25 d., o Europos regionų komitetas – 2024 m. birželio 19 d.
5. Pasiūlymą ir prie jo pridedamus poveikio vertinimus Komisija Aplinkos darbo grupei pristatė 2023 m. liepos 27 d. (vaizdo konferencijoje) ir spalio 6 d. Aplinkos darbo grupė toliau nagrinėjo pasiūlymą Ispanijos ir Belgijos pirmininkavimo laikotarpiais. 2024 m. birželio 17 d. Taryba (aplinka) patvirtino bendrą požiūrį.
6. Tada, 2024 m. spalio 22 d., 2024 m. gruodžio 12 d. ir 2025 m. balandžio 9 d., įvyko trys neformalūs politiniai trilogai, kuriuose Taryba ir Europos Parlamentas pasiekė preliminarų susitarimą. 2025 m. gegužės 21 d. Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino galutinį kompromisinį tekstą, dėl kurio buvo preliminariai susitarta 2025 m. balandžio 9 d. neformalaus trologo metu.

7. 2025 m. birželio 4 d. Europos Parlamento ENVI komitete įvykusio balsavimo už tą patį kompromisinį tekstą rezultatas buvo teigiamas. Po to ENVI komiteto pirmininkas 2025 m. birželio 5 d. laišku informavo Nuolatinių atstovų komiteto pirmininką, kad jei Taryba priims savo poziciją per pirmąjį svarstymą remdamasi sutartu bendru preliminariniu susitarimu, plenariniame posėdyje jis rekomenduos per antrąjį svarstymą Parlamente pritarti Tarybos pozicijai be pakeitimų, su sąlyga, kad teksto redakciją patikrins teisininkai lingvistai.

II. TIKSLAS

8. Bendras siūlomos direktyvos tikslas – užtikrinti ES judėjimą tokia kryptimi, kad iki 2050 m. joje būtų užtikrinta gera dirvožemio būklė, ir tuo tikslu nustatyti priemonės, skirtas nacionalinėmis sistemomis grindžiamai visoje Sąjungoje vykdomai suderintai stebėsenai, gerai dirvožemio būklei bei dirvožemio atsparumui vertinti ir remti, taip pat užterštosioms teritorijoms tvarkyti.

III. PER PIRMAJĮ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

9. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija apima elementus, dėl kurių susitarė abi teisėkūros institucijos.
- i. Dirvožemio stebėsenos sistema sudaromos sąlygos pakankamo lygio suderinimui ir valstybėms narėms suteikiamos būtinos lankstumo priemonės įgyvendinimui palengvinti. Sustiprinta tam tikrų svarbių dirvožemio būklės aspektų, pavyzdžiui, dirvožemio biologinės įvairovės ir dirvožemio teršalų, įskaitant PFAS ir pesticidus, stebėseną. Prireikus įgyvendinimas būtų papildomai remiamas teikiant savanorišką Komisijos pagalbą dirvožemio būklei stebėti ir dirvožemio ėminiams saugoti.
 - ii. Direktyvos projekte numatoma parama žemės savininkams ir žemės valdytojams, kuria jie skatinami ir jiems padedama gerinti dirvožemio būklę bei dirvožemio atsparumą.
 - iii. Kalbant apie žemės užėmimą, preliminariniame susitarime daugiausia dėmesio skiriama pastebimiausių jo aspektų – dirvožemio sandarinimo ir dirvožemio šalinimo – stebėsenai ir nustatomi tam tikri dirvožemio sandarinimo ir dirvožemio šalinimo poveikio mažinimo principai.

- iv. Užterštų teritorijų valdymas grindžiamas laipsnišku ir rizika grindžiamu požiūriu.
- v. Tikslas iki 2050 m. užtikrinti gerą dirvožemio būklę ir toliau yra siekiamybė.

IV. IŠVADA

- 10. Tarybos pozicija grindžiama pagrindiniu Komisijos pasiūlymo tikslu ir joje visapusiškai atspindimas kompromisas, pasiektas Tarybos ir Europos Parlamento neformaliose derybose, padedant Komisijai.
 - 11. Todėl Taryba mano, kad jos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija subalansuotai atspindi derybų rezultatą. Priėmus direktyvą ji taps pirmąja specialiai dirvožemiui skirta sistema ir padės užtikrinti ES gerą dirvožemio būklę.
-